

Sf. Efreem Sirul

LA CUVÂNTUL PE CARE DOMNUL L-A SPUS: „ÎN LUMEA ACEASTA NECAZURI VEȚI AVEA”. DESPRE CUM TREBUIE SĂ FIE OMUL CEL DESĂVÂRȘIT¹

Stăpânul și Domnul nostru Iisus Hristos, fiindcă a dorit să mântuiască neamul omenesc, să-l elibereze de stăpânia diavolului și să ne elibereze de toate legăturile cele lumești și să ne îndepărteze de gheenă și să dobândim Împărăția cerurilor, a povățuit și prin El Însuși, și prin sfinții apostoli și profeți să îndurăm greutatea și întristarea în această lume și să căutăm odihna în viața pământească, spunând: „În lume necazuri veți avea” (*Ioan* 16, 33). În mod asemănător, și apostolii spun că „prin multe suferințe trebuie să intrăm în Împărăția lui Dumnezeu” (*Faptele Sfinților Apostoli* 14, 22). Pentru aceasta, și întristările, și pătimirile tuturor sfinților, după cum și păti-

¹ Traducerea textului de față s-a făcut urmând ediția grecească: Ὅσιου ΕΦΡΑΙΜ ΤΟΥ ΣΥΡΟΥ, *Έργα*, τόμος τέταρτος, κείμενο-μετάφραση-σχόλια από τόν Κωνσταντίνο Γ. Φραντζολά, Έκδόσεις „Τò Περιβολή τής Παναγίας”, Θεσσαλονίκη, 1992, p. 333-398, iar pentru trimiterile biblice am urmat: ***, *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2008.

mirile Lui, adică cele pe care le-a pătit pentru noi, păcătoșii, ni le-a predat în mod scris, ca să învățăm, prin acestea, că nu este cu putință ca cel care dorește să se mântuiască să trăiască în confort în viața actuală sau să rămână în această lume fără de ispitiri și de plânsete. Fiindcă nici de iad nu poate să se îndepărteze cineva, cum nici Împărăția [cerurilor] să o dobândească și să se desfete de bunurile cele veșnice, fără de întristări și de ispite.

Gândiți-vă, așadar, iubiților, că nimeni nu poate să secere la vremea secerișului, dacă nu a semănat ceva iarna; nu poate să culeagă vița de vie și să se desfete de vinul ei, dacă nu a plantat mai dinainte, prin multe silințe, vița de vie și dacă nu așteaptă rodul ei la vremea cea potrivită. De altfel, la fel și noi în această lume, dacă nu respingem patimile cele trupești și încrederea în noi și toate lucrurile cele pământești și nu ne smerim pe noi înșine și nu ne călim și nu supunem lumea ca pe un rob, potrivit învățăturii apostolului [Pavel] (*1 Corinteni* 9, 27), dacă nu mergem, după cum el însuși spune, prin multă răbdare, prin întristări, prin prigoniri, prin silințe, prin trudă, prin postiri, prin privegheri, prin foame, prin sete, prin frig și prin arșiță (*2 Corinteni* 6, 4-5; 11, 27); pe toate acestea acum le număr la un loc. Fiindcă dacă cineva dorește să povestească patimile și întristările sale, nu îi va ajunge timpul; așadar, călătoriile pe care le-a făcut, străbătând marea și naufragiile, călătoriile pe jos, obositoare și primejdioase, atacurile tâlhărilor, uneltirile celor de același neam, împotrivirile fraților celor falși, împărtășindu-și în fiecare zi suferințele pe care le-a avut (*2 Corinteni* 11, 26-29) și cum în fiecare zi el moare (*1 Corinteni* 15, 31).

Pe toate acestea le-a povestit ca și cum ar fi vorbit despre alții, prezentându-și patimile sale și povățuindu-i pe toți să ajungă la viața cea veșnică prin intermediul răbdării, arătând că nu este cu putință ca cel care dorește să se mântuiască să meargă pe un alt drum; fiindcă în aproape toată viața sa apostolul a petrecut în întristări și ispitiri. Noi însă, cei necăjiți, nu răbdăm nici măcar întristarea cea obișnuită, ci, dimpotrivă, trăindu-ne viața noastră în confort și desfrânare,

așteptând să dobândim bunurile cele veșnice. Și cum va fi posibilă aceasta? Fiindcă, dacă aceștia care doresc să dobândească bogăția cea pământească, rabdă orice primejdie și ispitită, cu cât mai mult noi, care dorim să dobândim bogăția cea cerească și să ne desfătăm de bucuria care rămâne pentru totdeauna, suntem datori să disprețuim toate lucrurile cele obositoare și să înfruntăm cu îndrăzneală orice primejdie și orice ispită? Fiindcă dacă nu răbdăm de bunăvoie, prin dorința inimii noastre, orice silință și nu semănăm plângere și lacrimi, prin inima cea zdrobită, cum vom câștiga acolo fără să plângem sau cum vom ridica cu bucurie snopii virtuților (*Psalmi* 125, 5-6)? Fiindcă profetul [David] nu a vorbit, la modul general, despre cel ce va ridica snopii săi cu bucurie, ci despre cei care seamănă cu lacrimi (*Psalmi* 125, 5); așadar, cei care în viața aceasta s-au smerit pe ei înșiși cu plângere, lacrimi, cu inimă zdrobită, Îl roagă pe Domnul și rabdă orice întristare și orice mâhnire cu mulțumire. Aceștia se vor desfăta de viața cea veșnică și se vor odihni cu bucurie în vecii vecilor. Fiindcă nu a pregătit atât de multe daruri pentru cei care trăiesc cu nepăsare și nechibzuit, ci pentru cei care păzesc poruncile Lui și merg potrivit povățuirilor Lui. El nu a amenințat fără motiv despre cele ale iadului și despre alte pedepse pe oricine, ci pe cei care încalcă poruncile Lui și s-au înrobit cu patimile cele trupești și pe cei care se preocupă de lucrările cele demonice, care s-au îndepărtat pe ei înșiși de teama lui Dumnezeu și nu așteaptă niciunul dintre bunurile cele viitoare. Aceștia sunt trimiși la pedepsele la care ne-am referit mai înainte.

Cum deci să ne îndepărtăm și noi de focul cel veșnic și de întunericul cel din afară, de scrâșnitul dinților, de viermele cel neadormit și de toate alte pedepse care au fost propovăduite atunci când ne risipim zilele noastre în confort, în odihnă, în trândăvie, în moliciune și nepăsare și ne înșoțim de gândurile cele nefolositoare, zadarnice, murdare și necuviincioase? Cum ne vom îndepărta, deci, de plânsetul cel veșnic, trăindu-ne viața noastră întotdeauna cu râsete și nepăsare? Fiindcă Domnul, osându-i pe cei care râd și fericindu-i pe cei

care plâng, spunea: „Vai vouă celor ce astăzi râdeți, că veți plânge și vă veți tângui” (*Luca* 6, 25) și „Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia” (*Matei* 5, 4). Cât timp avem, deci, să ne întoarcem cu toată inima noastră către Dumnezeu și cu lacrimi, cu pocăință și cu inimă zdrobită să-L rugăm pe Domnul, după cum spune profetul [David]: „Veniți să ne închinăm și să cădem înaintea Lui și să plângem înaintea Domnului, Celui Ce ne-a făcut pe noi” (*Psalmi* 94, 6), ca să ne mântuiască de cele rele la care ne-am referit mai înainte și să ne facă vrednici pentru Împărăția Lui cea cerească.

Da, iubiților, să cădem în genunchi înaintea Lui cu lacrimi, cerând, fără de rușine, mântuirea sufletelor noastre! Aici folosesc lacrimile, căci ele sting cu desăvârșire flacăra păcatului; cât timp suntem aici, să ne întoarcem la El, fiindcă El ne primește și ne lasă să ne apropiem de El și ne mântuiește și ne face vrednici pentru bunurile Sale viitoare. Acolo însă acestea nu ne vor mai folosi, fiindcă există Judecata cea dreaptă și răsplătirea pentru fapte. Desigur, acum lucrează izvorul lacrimilor, atunci însă focul va încerca lucrurile oamenilor. Aici lucrează deci smerenia și plângerea; când însă plecăm dincolo, vor fi nefolositoare lacrimile noastre și ne vom tângui și vom plânge cu amar și vom scrâșni din dinți, dar nimeni nu va fi ca să se milostivească [de noi].

Ce să fac eu, cel nepăsător, trândav și nesârguincios, care pe acestea le spun și le aud, care încerc să-i povățuiesc pe alții, eu, cel care merg în urma tuturor grijilor celor trupești și care m-am predat gândurilor celor viclene? Vai, vai, suflete! Cum neglijezi mântuirea ta! Cum te-ai predat deșertăciunii și ai primit lucrurile cele pământești, fără să te gândești că te vei arăta înaintea scaunului celui înfricoșător al Judecății! Poartă în mintea ta a doua venire a lui Hristos, cea înfricoșătoare, Judecata cea înspăimântătoare și râul cel de foc. Fiindcă, spune [Scriptura], râul cel de foc merge înaintea Lui; miriade de miriade se înfățișează înaintea Lui și mii și mii Îi slujesc (*Daniel* 7, 10); acolo vom fi judecați nu numai pentru faptele noastre, ci și pentru opiniile și gândurile inimii noastre; acolo toate sunt dezvelite

și descoperite (*Evrei 4, 12-13*); acolo nu este posibil să avem slujitori, cum nici să mituim.

Spune-mi, unde vom ascunde gândul, cuvintele și faptele atunci când îngerii ne vor încununa? [Unde se vor ascunde] cei care, în această viață, au îndurat întristările, prigonirile și au suportat cu răbdare orice silință (și postirile, și privegherile, și frig, și sărăcia, și au suportat cu răbdare mii de întristări și de căderi), care au hoinărit prin pustii, prin munți, prin peșteri și prin crăpăturile pământului (*Evrei 11, 38*); cei care au fost lipsiți de toate cele vremelnice și au îndurat suferințe; cei care, odată pentru totdeauna, s-au lepădat pe ei înșiși și, ridicându-și crucea lor, L-au urmat pe Domnul fără să se gândească la vreun lucru pământesc; cei care au trăit pe pământ, dar își aveau cetățenia lor în ceruri (*Filipeni 3, 20*); cei care în toată ziua au fost călăuziți spre moarte de dragul lui Hristos? Aceștia se vor odihni în viața cea veșnică și se vor învrednici să ia cununa nestricăciunii. Eu însă și cei asemenea mie, care am trăit în această viață osândiți, vom fi dați la pedepsele la care ne-am referit mai înainte.

De ce deci suntem nepăsători? De ce ne trândăvim și ne dăm pe noi înșine lucrurilor celor nefolositoare și vremelnice? La ce ne va folosi dobândirea acestei vieți? Nu ne va osândi oare și mai mult? La ce ne va ajuta slava oamenilor? Nu ne promite profetul [Isaia] arderea noastră precum iarba [câmpului], atunci când strigă fără de ocolișuri: „Tot trupul este ca iarba și toată mărirea lui ca floarea câmpului!” (*Isaia 40, 6*). De ce deci urmăm gândurile înșelăciunii și nu ne eliberăm pe noi înșine de lanțurile lumii și de gândurile înșelăciunii? Desigur, aș fi vrut ca răul să fie doar în acest punct, fiindcă Domnul spune: „Căci ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă, dacă-și pierde sufletul?” (*Marcu 8, 36*). Iar în alt loc spune iarăși: „Cum puteți voi să credeți, când primiți slavă unii de la alții și slava care vine de la singurul Dumnezeu nu o căutați?” (*Ioan 5, 44*). Și iarăși, legiferând sărăcia și dorind să ne scape de lucrurile cele materiale, a spus: „Nu vă îngrijiți pentru sufletul vostru ce veți

mânca, nici pentru trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca”. Și ne-a oferit nouă exemplu, spunând: „Au nu este sufletul mai mult decât hrana și trupul decât îmbrăcămintea?”. Și iarăși, arătându-ne nouă și mai explicit exemplul păsărilor și al ierbii, spunea: „Priviți la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în jitnițe, și Tatăl vostru cel ceresc le hrănește. Oare nu sunteți voi cu mult mai presus decât ele?”. Și iarăși: „Și cine dintre voi, îngrijindu-se, poate să adauge staturii sale un cot? Iar de îmbrăcămintea de ce vă îngrijiți? Luați seama la crinii câmpului cum cresc: nu se ostenesc, nici nu torc. Și vă spun vouă că nici Solomon, în toată mărirea lui, nu s-a îmbrăcat ca unul dintre aceștia. Iar dacă iarba câmpului, care astăzi este și mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu astfel o îmbracă, oare nu cu mult mai mult pe voi, puțin credincioșilor?” (*Matei 6, 25-30*).

Dovada necredinței este deci așa cum am spus, legarea noastră de lucrurile cele lumești. Bine ar fi ca greșeala noastră să fi fost numai în acest punct; acum însă ne înconjurăm pe noi înșine cu relele cele înfricoșătoare și urmărim vorbele cele rele, născocind mii de rele și felurite viclenii, trăind în răutate și în invidie, în fățărnicie și viclenie, în slavă deșartă și în mândrie. Bârfim și urâm și toate celelalte asemănătoare cu acestea, mâncăm și mușcăm părțile care aparțin aceluiași trup al nostru (*Galateni 5, 15*); ceea ce este mai rău este că, în vreme ce facem aceste rele la care ne-am referit mai înainte, de multe ori devenim și judecătorii altora; în timp ce uităm să ne plângem propriile noastre păcate, ne preocupăm de păcatele altora; de vreme ce am lăsat bârnele noastre și suntem orbi pentru relele noastre, avem grijă la paietele cele neimportante ale fraților (*Matei 7, 3; Luca 6, 41*), fără să punem înaintea ochilor noștri frica de Dumnezeu sau amenințarea care s-a spus pentru cei care judecă, fiindcă Domnul spune: „Nu judecați ca să nu fiți judecați” (*Luca 6, 37*); și iarăși spune: „cu judecata cu care judecați, veți fi judecați, și cu măsura cu care măsurați, vi se va măsura” (*Matei 7, 2*).

Să ne trezim, iubiților, și să nu ne facem pe noi înșine vinovați în judecarea și osândirea care va fi pronunțată de către Domnul pentru cei care judecă fără de minte și osândesc pe nedrept. Și iarăși, fiindcă Domnul propovăduiește: „Iubiți pe vrăjmașii voștri” (*Matei 5, 44; Luca 6, 27*), trebuie ca noi să plângem, fiindcă ne-am îndepărtat atât de mult de poruncile lui Dumnezeu și ne-am mândrit, ca și cum am dobândit lucrurile cele mari; suntem atât de departe de a îi iubi pe vrăjmași, încât și de cei care ne iubesc ne scârbim și îi urâm. Când îi batjocorim pe cei care nu ne-au făcut nicio nedreptate și îi tulburăm cu scopul de a nimici și slava lor, aceasta este dovada celor care urăsc și dușmănesc foarte mult. Gândește-te așadar câtă sălbăticie dovedește cel care batjocorește pe cel care nu te neîndreptățește, ci, dimpotrivă, îți face binefaceri!

Ce cuvânt de apărare va exista pentru noi, cei care am avut o poziție atât de contrară față de poruncile Domnului? Fiindcă întotdeauna El ne-a propovăduit iubirea, spunând: „Să vă iubiți unul pe altul” (*Ioan 13, 34*). Noi suntem plini deci de ură! Înșelăciunea lumii ne face să săvârșim acestea, fiindcă prin puterea noastră se păstrează rădăcina patimilor, adică iubirea de arginți. Este cu neputință ca iubirea să trăiască dimpreună cu banii; cum așadar ar fi posibil? Fiindcă urmărind cineva pe acestea, așa își urăște fratele său, căutând să ia ceva de la el sau dorindu-și pământul lui, sau încercând să ia casa aproapelui său, sau boii săi, sau animalele sale, sau toate cele care îi aparțin, de multe ori încercând chiar să i le ia dimpreună cu însăși viața lui.

Veniți deci fraților, să deșădăcinăm din noi iubirea de arginți, rădăcina tuturor relelor (*1 Timotei 6, 10*), și să plantăm în noi înșine iubirea, care este izvorul tuturor virtuților. Fiindcă apostolul [Pavel], enumerând roadele Duhului și dorind să prezinte cel mai mare dar, adică iubirea, spunea: „Iar roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, cumpătarea” (*Galateni 5, 22-23*). Și iarăși: „Și acum rămân acestea

trei: credința, nădejdea și dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea” (1 Corinteni 13, 13). Fiindcă a spus că toate se vor desființa: și vorbirile în limbi, și profețiile, însă a spus că nădejdea, credința și dragostea rămân în veci (1 Corinteni 13, 8; 13). Dar, iarăși, grijile cele trupești care încolțesc din iubirea de arginți sunt, spune [Pavel], următoarele: adulterele, desfrânările, necurățiile, închinările la idoli, fermecătoriile, vrajbele, certurile, zavistiile, mâniile, gâlcevile, dezbinările, bețiile, chefurile și cele asemenea acestora. Desigur, pe cei care fac acestea i-a amenințat cu excluderea lor din Împărăția lui Dumnezeu (Galateni 5, 20-21).

Să ne îndepărtăm deci iubiților, de aceste fapte desfrânate care se fac din pricina iubirii de arginți, ca să nu fim excluși din Împărăție. Să lăsăm jos, deci, jugul cel greu al grijilor lumii și să ridicăm de jos jugul cel folositor al Domnului; să ridicăm încărcătura Lui cea ușoară (Matei 11, 30) și să ne apropiem de El cu inimă curată, ca să ne odihnească în vecii cei nesfârșiți; fiindcă El Însuși a spus: „Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi. Luați jugul Meu asupra voastră și învățați-vă de la Mine, căci sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre” (Matei 11, 28-29). Fiindcă nu ne va ajuta deloc grija acestei vieți, ci, dimpotrivă, ea ne osândește și ne aduce gheena; căci nu poate să se mântuiască cel care iubește aurul. Din cauza acestei poftre rele L-a predat Iuda pe Domnul (Matei 26, 15) și s-a spânzurat (Matei 27, 5). De asemenea, din pricina ei, Gheezi a devenit lepros, fiindcă a arătat neascultare față de profetul Elisei; și, fiindcă și-a dorit banii lui Neeman, a moștenit lepra lui (4 Regi 5, 20; 27), acesta fiind semnul păcătoșilor. Din pricina ei, neamul iudeilor s-a întors spre necucerție și a cinstit ca un dumnezeu vițelul cel turnat (Ieșirea 32, 4). Din pricina ei, Anania și Safira au suferit moartea cea dintr-odată, fiindcă au păstrat pentru ei înșiși o parte din valoarea țarinii (Faptele Sfinților Apostoli 5, 1-2; 5; 10). Prin intermediul acesteia se întărește minciuna și adevărul se nimicește. Prin intermediul acesteia înșelăciunea se născoceste. Din pricina ei invidia crește și răutatea

sporește. Prin intermediul acesteia se inventează războaie și uciderile cele nedrepte și măcelurile.

De ce trebuie să povestim despre toate relele rădăcinii celei amare de vreme ce, prin intermediul ei, a fost vândut chiar și Însuși Stăpânul și Domnul nostru Iisus Hristos? Să nu mergem deci în urma ei, ca să nu cădem în relele la care ne-am referit mai înainte; fiindcă s-a arătat că izvorul oricărui rău este iubirea de arginți. Pe aceasta poftind-o unii, au umblat în zadar și s-au rănit pe ei înșiși cu multe chinuri, după cum a spus apostolul [Pavel] (*1 Timotei* 6, 10). Bineînțeles, acestea nu sunt posibile să fie făcute de oamenii care s-au legat de grija acestei lumi și care au nevoie adeseori să o urmeze sau să poarte de grijă pentru femeile lor sau pentru copiii lor. Acestora deci uneori li se oferă iertare încă și de la oameni; noi însă, care credem că ne-am răstignit pe noi înșine și care am primit haina cea îngerească și suntem datori să imităm viețuirea îngerilor și am luat poruncile ca să disprețuim toată deșertăciunea lumii, adică vremelnicia laicilor, pe care le numim și lumești; noi, care urmărim viețuirea cea cerească, ne-am legat mai mult decât toți de lucrurile cele materialnice și, lăsând cerul, ne-am atașat de pământ și ne-am legat pe noi înșine de bucuriile cele lumești.

Ce cuvânt de apărare vom avea în ziua Judecății, fiindcă am fugit de grijile lumii și ne-am lipsit de părinți, de frați și de surori, de casă, de slujitori, de averea cea rămasă și, fără să ne gândim, ne-am întors din nou la aceeași stare prin intermediul rădăcinii celei rele și le urmărim mai mult decât toți laicii, așa cum am spus mai înainte; și, în continuare, din pricina acestora, cădem în patimile răutății, la care am făcut referire mai înainte și născocim denigrări și urmărim odihnă și hrană și alergăm pe multe drumuri ca să intrăm în cuptorul cel de foc al gheenei și să ne oferim pe noi înșine focului veșnic. În timp ce Domnul a spus că „strâmtă este poarta și îngustă este calea care duce la viață și puțini sunt care o află” (*Matei* 7, 14), noi, dimpotrivă, părăsind acest drum, ne-am lăsat pe noi înșine spre pierzanie.

În timp ce Domnul a spus iarăși că „în lume necazuri veți avea” (*Ioan 16, 33*), noi urmărim odihna.

Ce cuvânt de apărare vom avea, deci, față de Cel Care pe acestea le-a dat pentru noi? Ce vom spune Acestuia în ziua Judecării? Vom lua ca justificare grija lucrurilor? Nu a spus El mai înainte: „ce-i va folosi omului dacă va câștiga lumea întregă, iar sufletul său îl va pierde? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?” (*Matei 16, 26*)? De altfel, la ce ne-ar folosi odihna cea vremelnică? Nu ne va oferi întinericul și viermele cel neadormit și scrâșnirea dinților și nu ne va pune dimpreună cu cei desfrânați și cu toți cei care au trăit în destrăbălare? Fiindcă la sfârșit este nevoie, din pricina acestei hrăniri iraționale și a relaxării, să cădem noi înșine în gândurile desfrânării. După cum focul nu poate să ardă fără de lemne și alte vreascuri, tot așa și trupul cel neputincios și viclean, dacă nu este împovărat prin plăceri, nu este stimulat de poftă, ci rămâne liniștit și ascultător față de voia Domnului. Pentru acestea, sfinții au urât odihnirea cea vremelnică și nu au suportat niciunul dintre lucrurile lumii, ci au trăit tot timpul vieții lor în greutate, postiri și privegheri și cu alte osteneli. Pentru aceasta au fost considerați vrednici pentru Împărăția cerurilor și s-au odihnit în vecii cei nesfârșiți.

Pentru aceasta, vă rog să devenim și noi asemenea acelor, invidiind virtuțile lor, adică iubirea către Dumnezeu și către aproapele nostru, smerenia, facerea de bine, cumpătarea, răbdarea, rugăciunea, sărăcia, lipsa răutății, binefacerea, lipsa ranchiunei, liniștea, sinceritatea, lipsa slavei deșarte, statornicia, lipsa de griji, lipsa trândăviei în rugăciuni și în orice faptă bună, râvna lor în orice primejdie și ispitire, îngăduința lor, compasiunea lor, milostivirea lor; astfel încât, prin intermediul tuturor acestor fapte bune, să ne odihnim dimpreună cu aceștia și să dobândim bunurile cele veșnice.

Da, iubitorilor! Da, părinți și frați, să nu ne trândăvim! Să arătăm grijă să ne eliberăm pe noi înșine de legăturile lumii și să fim încununați de către Mântuitorul dimpreună cu sfinții care s-au luptat bine și

dimpreună cu cei care acum se luptă! Să respingem deci toate grijile cele trupești, fiindcă ele ne fac vrăjmașii lui Dumnezeu! Grijă cea trupească, spune [Scriptura], este vrăjmășie față de Dumnezeu, fiindcă nu ne supunem legii lui Dumnezeu (*Romani* 8, 7). Să urâm prietenia lumii, fiindcă și aceasta ne face vrăjmașii lui Dumnezeu. Cel care dorește, spune [Scriptura], să fie prietenul lumii se face vrăjmașul lui Dumnezeu (*Iacov* 4, 4). Să aruncăm departe de noi jugul lumii și să ne ridicăm crucea noastră și să urmăm Crucea Domnului (*Matei* 16, 24)! Să nu ne abatem de la acest drum bun, nici la stânga, nici la dreapta (*Psalmi* 4, 27), deoarece drumul este Însuși Iisus Hristos, Care spune: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața” (*Ioan* 14, 6).

Să mergem, deci, pe drumul cel strâmt și plin de întristări, ca să ne odihnim în viața cea veșnică, care este Hristos. Fiindcă toți dreptii au trecut pe acest drum. Pentru aceasta, și profetul [David] spune: „Multe sunt necazurile dreptilor” (*Psalmi* 33, 18). Dacă, deci, sfinții moștenesc Împărăția cerurilor prin intermediul multor întristări, noi așteptăm să o dobândim, deși suntem încărcăți de păcate, de odihnă, de desfrânare și de încărcătura lucrurilor lumești? Cum este deci posibil? Fiindcă, după cum cineva care pășește pe drumul cel strâmt și prăpăstios, ridicând orice încărcătură, nu poate să-l treacă, căci se împiedică de orice greutate, la fel și cel care s-a încărcat cu lucrurile cele lumești se împiedică să ajungă în Împărăția cerurilor. Greutatea mântuirii pentru cei bogați și milostivirea cea desăvârșită arătând-o nouă Domnul, spunea: „Cât de greu vor intra bogații în împărăția lui Dumnezeu!” (*Marcu* 10, 23; *Luca* 18, 24). Fiindcă atunci când S-a arătat Domnului un tânăr, întrebând despre viața cea veșnică și spunând: „Bunule Învățător, ce bine să fac ca să am viața veșnică?”, Domnul i-a spus acestuia: „Cunoști poruncile: să nu ucizi, să nu săvârșești adulter, să nu furi, să nu mărturisești strâmb; cinstește pe tatăl tău și pe mama ta și să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși”. Iar când acesta a spus: „Toate acestea le-am păzit din copilăria mea”, Domnul, dorind să-i arate că nici pe cele pe care le-a menționat nu le-a păzit, i-a spus lui: „Dacă voiești să fii desăvârșit,

du-te, vinde averea ta, dă-o săracilor și vei avea comoară în cer; după aceea, vino și urmează-Mi”. Acesta însă, împiedicat fiind de mulțimea banilor, fiindcă era legat de poftă, și, din pricina lor cuprins fiind de mâhnire, nu a hotărât să devină următor al Domnului, cum nici să dobândească comoara cea cerească, ci a plecat întristat. Desigur, arătând cauza, evanghelistul [Matei] spune: „Tânărul a plecat întristat, căci avea multe avuții” (*Matei* 19, 16-22).

Vedeți, iubiților, în câte situații bogăția a devenit piedică și că nu l-a lăsat [pe tânăr] să devină urmaș al Domnului, dar și pe cei care păreau că reușesc multe bogății i-au împiedicat? Pentru aceasta, Domnul a spus iarăși: „Mai lesne este a trece cămila prin urechile acului decât să intre bogatul în Împărăția lui Dumnezeu” (*Luca* 18, 25). De ce deci nu scoatem de la noi înșine această piedică și nu ne luăm crucea noastră și nu-L urmăm pe Mântuitorul nostru fără să ne uităm înapoi, precum femeia lui Lot, care a rămas exemplu de necredință până astăzi, făcându-se stâlp de sare (*Facerea* 19, 26)? Și Domnul spune: „Nimeni care pune mâna pe plug și se uită îndărăt nu este potrivit pentru Împărăția lui Dumnezeu” (*Luca* 9, 62). De altfel, să privească cineva înapoi nu este nimic altceva decât să se întoarcă cineva la lucrurile lumii și la cele pe care le-am considerat că le-am nimicit, le-am zidit pentru odihna cea vremelnică, arătându-ne pe noi înșine călcători în toate, precum spune apostolul Pavel: „Căci dacă zidesc iarăși ceea ce am dărâmat, mă arăt pe mine însumi călcător [de poruncă]” (*Galateni* 2, 18). De ce credem că, încălcând poruncile Sale, vom putea să devenim vrednici pentru Împărăția Lui și nu vom fi osândiți și mai mult pentru gheena focului?

Veniți deci iubiților, atât cât există încă timpul mântuirii, să purtăm de grijă ca să aruncăm de deasupra noastră orice murdărie și orice răutate (*Iacov* 1, 21) și să ne luptăm lupta cea bună, ca să dobândim viața cea veșnică, la care am și fost chemați și pe care am mărturisit-o prin buna mărturisire (*1 Timotei* 6, 12), atunci când am luat haina sfințeniei (aici, se subînțelege, *haina monahală*)! Să mergem deci așa cum se cuvine în această chemare și, cu toată smerenia și

îndelunga-răbdare, să ne îndurăm unul pe altul înăuntrul iubirii Domnului nostru Iisus Hristos și să purtăm de grijă să păstrăm unitatea Duhului întru legătura păcii (*Efeseni* 4, 1-3)! Să nu facem nimic cu duh de ceartă sau de slavă deșartă (*Filipeni* 2, 3). Să nu încolțească înăuntrul nostru rădăcina amărăciunii (*Evrei* 12, 15), nici să nu ne înrobim pe noi înșine în patimile cele viclene, adică în pofta pânteceului, care este maica desfrânării. Nimeni dintre noi să nu-l imite pe Esau, care a iubit fiertura cea roșie și și-a vândut dreptul de întâi-născut (*Facerea* 25, 32-34), făcându-și pântecele dumnezeu său. Fiindcă cele care erau închinat lui Dumnezeu le-a vândut din pricina poftii pânteceului, arătându-se nelegiuit prin acestea și devenind străin pentru Dumnezeu. Să nu ne asemănăm, deci, acestuia, care a fost numit de către apostolul [Pavel] drept desfrânat și întinat, fiindcă spune: „Și să nu fie vreunul desfrânat sau întinat ca Esau” (*Evrei* 12, 16)! Să invidiem viața cea simplă și lipsită de răutate a lui Iacov, ca să moștenim, dimpreună cu dânsul, binecuvântarea, fiindcă „Iacov era om liniștit, trăind în corturi” (*Facerea* 25, 27)!

Da, iubitorilor, să nu neglijăm deci sufletele noastre, fiindcă nimic nu este de schimb pentru suflet (*Matei* 16, 26; *Marcu* 8, 37)! Să răbdăm ispitirile cu dragă inimă și orice întristare și tulburare! Să biruim trupul, supunându-l prin postirile cele aspre și prin privegheri de noapte, prin osteneli, silințe și alte practici ascetice, ca sufletul nostru să se reînnoiască în fiecare zi! Fiindcă Apostolul Pavel spune: „Chiar dacă omul nostru cel din afară se trece, cel dinăuntru însă se înnoiește din zi în zi” (*2 Corinteni* 4, 16). Și iarăși spune: „Căci necazul nostru de acum, ușor și trecător, ne aduce nouă, mai presus de orice măsură, slavă veșnică covârșitoare, neprivind noi la cele ce se văd, ci la cele ce nu se văd, fiindcă cele ce se văd sunt trecătoare, iar cele ce nu se văd sunt veșnice” (*2 Corinteni* 4, 17-18).

Să ne dorim deci dobândirea bunurilor veșnice! Să îi aducem în mintea noastră pe sfinți! Să încercăm virtuțile lor și să le râvnim, să urmăm pașii acestora prin râvna sufletului! Cine dintre aceștia și-a petrecut oare viața prezentă în odihniri și nu a trăit mai mult

în ispitiri, în întristări și în necazuri? Pentru aceasta, așa cum am spus mai înainte, Domnul a lăsat nouă viața lor scrisă în Scripturi nu numai pentru ca să îi ferim și să îi lăudăm, ci și pentru ca să purtăm de grijă să dobândim viețuirea cea bună [potrivit vieții lor].

Să purtăm în mintea noastră pe Abel, care este începutura celor bune, pe mielul cel fără de răutate, pe cel care a oferit lui Dumnezeu daruri bineplăcute (*Facerea* 4, 4), pe cel care nu a făcut nicio nedreptate, dar care a fost invidiat nu numai pentru virtutea sa, ci și pentru că era plăcut de Dumnezeu, omorât fiind de mâna fratelui său (*Facerea* 4, 8), deși nu avea cu acesta nimic vrednic de osândit, astfel încât acela să se ridice cu mânia sa cea nedreaptă asupra lui. Așa cum s-a spus, fiindcă era invidiat pentru virtutea lui, a suferit moartea, făcându-se închipuire a [morții] Stăpânului Hristos și a odihnei Sale în veci. Părinții lui însă, adică primii creați, care au fost zidiți cu mâinile cele preacurate ale Ziditorului Dumnezeu, care se desfătau de multa hrană a paradisului, fiindcă au încălcat porunca Celui Care i-a creat și au primit povățuirea șarlatanului, prin plăcere s-au făcut părtași la amăgire, fiind scoși afară din paradis (*Facerea* 2, 7, 15; 3, 4-6, 23).

Ai văzut ce vătămare le-a pricinuit acestora odihna și hrana cea bună și cum i-au făcut să creadă în mintea lor că s-au făcut asemenea cu Dumnezeu? Fiindcă nimic nu este mai nefolositor pentru neamul cel omenesc decât odihna; însă întristarea, lipsurile și diferitele ispitiri îi fac luminoși și fericiți pe cei care le îndură.

Dorești iarăși să-l vezi și pe Noe în câte ispitiri și întristări și-a petrecut viața sa? Spune Scriptura: „Noe mergea pe calea Domnului” (*Facerea* 6, 9), ca să cunoaștem că cei care plac cu adevărat lui Dumnezeu s-au luptat și se luptă ca, prin ispitiri și prin diferite întristări, să se arate superiori, precum se arată aurul care este aruncat în cuptor. De altfel, cine va putea să povestească la adevărata valoare întristările și ispitirile lui Noe, fiindcă, între atât de mulți [oameni], era singurul care făcea voia lui Dumnezeu și îi vedea pe toți că se abat de la voia lui Dumnezeu și îi povățuia și îi îndemna

mult să se întoarcă, deși era considerat de aceștia drept un guraliv? Când acesta a construit arca, câți nu l-au insultat și nu l-au tulburat? Însă el nu se ostenea pentru acestea, ci a rămas să îi roage și să primească atâția ani insultele și ura tuturor, fiindcă îi vedea că se nimeceau pe ei înșiși din pricina multelor păcate. Ți se par oare acestea puțin? Cine iarăși poate să spună suferințele sale după potop, când a trăit un an întreg în acel spațiu strâmt, dimpreună cu toate fiarele, târâtoarele și păsările, pe acea furtună de nesuportat, pe valurile cele învolburate, în zgomotul cel puternic al apelor? Credem că oare acestea sunt puțin? Ce a pățimit oare după încetarea potopului? Cine va socoti oare acele întristări? Să vezi așadar pustiirea cea desăvârșită a pământului și dispariția neamului omenesc? Când i-a lipsit oare întristarea și plângerea? De altfel, cum a suportat nesocotința lui Ham, fiul său, atunci când îl batjocorea din pricina goliciunii lui (*Facerea* 9, 22)? Cum s-a întristat el? Fiindcă atât de mult l-a tulburat această faptă nerușinată, încât i-a osândit la robie pe urmașii lui (*Facerea* 9, 25). Pentru aceasta, ca să nu prelungim cuvântul, nu le voi spune pe acestea. Dacă cineva dorește să povestească toate întristările sale, nu i-ar ajunge timpul. Deși era în această stare, a învățat să fie pe placul lui Dumnezeu, fiindcă nu s-a îndepărtat de nădejdea bunurilor viitoare. Pentru aceasta, a și fost amintit în vecii vecilor.

Ce am putea să spunem iarăși despre patriarhul Avraam? Mulți spun că acesta a dobândit bogăție și belșug mai mult decât toți. Pentru aceasta, cei care se roagă pentru vreun oarecare bun iau binecuvântarea și bogăția lui și, dacă cineva cercetează bogăția lui, va descoperi că Avraam a încercat întristările mai mult decât toți și și-a petrecut întreaga sa viață în ispite. Fiindcă cine va putea să socotească întristările sale, necăjirile sale în călătoriile sale, primejdiile de luptă, că nimeni nu trăia în cucernicie, că s-a mutat din pământul lui și dintre toate rudeniile sale, că nu știa unde trebuie să se stabilească, că în fiecare zi se muta dintr-un loc în altul, că hoinărea de ici-colo în primejdii și că nu moștenise din pământul [cel fâgăduit lui] nici măcar o palmă de pământ (*Faptele Sfinților Apostoli*

7, 5), ci locuia în corturi? Ce vreau deci să spun? Cel care așteaptă așadar moștenirea bunurilor viitoare nu trebuie să se preocupe în niciun fel de bunurile cele trecătoare, ci să mențină statornic nădejdea în Dumnezeu, după cum a făcut Avraam, cel care a adeverit, prin jurământ, împăratului Melchisedec, oferindu-ne nouă pricină pentru sărăcia [de bunăvoie] și pentru ca să nu ne dorim lumea, ci, dimpotrivă, să avem nădejdea noastră ținută spre Dumnezeu. De aceea, după biruința în luptă, atunci când împăratul, având recunoștință, i-a răsplătit și l-a recompensat pentru silințele sale, Avraam a spus: „Iată, îmi ridic mâna spre Domnul Dumnezeu cel preainalt, Ziditorul cerului și al pământului, căci nicio ață sau curea de încălțăminte nu voi lua din toate câte sunt ale tale, ca să nu zici: «Eu am îmbogățit pe Avram»” (*Facerea* 14, 22-23).

Vedeți cum Avraam nu și-a dorit nimic din lucrurile cele prezente, ci, dimpotrivă, întărit fiind de nădejdea bunurilor viitoare, a îndurat cu bărbăție ispitirea? Fiindcă cel căruia nu i-a părut rău pentru singurul său fiu, ci dorea să-l junghie, fiindcă Dumnezeu i-a poruncit (*Facerea* 22, 2-10), cum ar putea să urmeze lucrurile cele vremelnice? Cel care era un lucrător râvnitor al iubirii de străini, prin această râvnă bună a primit el pe Dumnezeu (*Facerea* 18, 1-8) ca pe un oarecare călător și, făcându-se prieten al lui Dumnezeu, se bucură de bunurile care rămân veșnic. Să imităm și noi credința lui, bărbăția lui, iubirea sa față de Dumnezeu și filoxenia lui, ca să luăm dimpreună cu el bunurile cele veșnice.

Ce ar putea să spună iarăși cineva sau cine ar putea să ferească ascultarea lui Isaac? Fiindcă, deși părintele său îl ducea să-l jertfească, el cu foarte multă râvnă îl urma spre moarte, căci și Isaac a fost prefigurare a Stăpânului Hristos. Să dobândim și noi ascultarea lui și râvna lui și să ascultăm de părinți fără de șovăială, ca să luăm și noi răsplata ascultării de la Mântuitorul Hristos!

Despre Iov cel neînfricat nu îndrăznesc să vorbesc; fiindcă acesta a îndurat toată marea ispitelor fără de înfricoșare și a trecut toată

furtuna, și timpul cel urât, și furtunile vrăjmașului cu bărbăție și, ca o stâncă nesfârâmată, a rămas nemișcat. El a primit toate săgețile vrăjmașului, dar s-a păstrat neclintit, păzindu-se pe sine însuși prin scutul credinței. Și, biruind din nou bătălia vrăjmașului cu bărbăție și nimicindu-l, s-a arătat vrednic pentru cununa biruinței. Fiindcă atunci când diavolul ceruse să-l încerce prin ispitiri, după rănirea cea de nesuportat a trupului (*Iov* 2, 7), după dispariția bogăției și privirea lui de toate avuțiile sale și de multe altele, adică de casă, de slujitori, de robi, de toată averea (*Iov* 1, 14-19), L-a auzit pe Dumnezeu adevărind virtuțile dreptului Iov și spunându-i acestuia: „Ai luat tu seama la robul Meu Iov? Că nu este niciunul ca el pe pământ, fără prihană și drept și temător de Dumnezeu și care să se ferească de ce este rău. El se ține cu putere în statornicia lui și tu M-ai întăritat pe nedrept împotriva lui ca să-l prăpădesc” (*Iov* 2, 3). Atunci diavolul cel rău, arătând multă obrăznicie, i-a răspuns: „Cojoc pentru cojoc! Căci tot ce are omul dă pentru viața lui” (*Iov* 2, 4).

Vezi cum diavolul, ascultând adevărul, spune că lipsirea de cele vremelnice este mântuirea sufletului? Iov, chiar dacă avea lucrurile de față, nu le avea pentru sine însuși, ci pentru cei săraci, spunând: „Porțile mele le deschideam călătorului. Eram tatăl celor neputincioși și cercetam cu sârguință pricinile care îmi erau necunoscute. Eram ochii celui orb și piciorul celui șchiop” (*Iov* 31, 32; 29, 15-16; 31, 20).

Vedeți, iubiților, că bogăția nu o avea pentru el însuși, ci pentru cei care aveau nevoie? Pentru aceasta, atunci când a pierdut-o nu s-a mâniat, ci mai mult a mulțumit pe Dumnezeu, spunând: „Domnul a dat, Domnul a luat; fie numele Domnului binecuvântat! Și întru toate acestea, Iov nu a păcătuit și nu a rostit niciun cuvânt de hulă împotriva lui Dumnezeu” (*Iov* 1, 21-22). Ai văzut cum a disprețuit toate cele câte sunt pe pământ de dragul mântuirii sufletului său? Fiindcă a mărturisit și diavolul că privarea de bani este mântuirea sufletului. Dacă a mărturisit aceasta, fără să o dorească, și cel care încarcă pe oameni cu încărcătura averilor celor lumești, de ce noi ne legăm pe noi înșine cu acestea și nu le lepădăm pe acestea, ca să ne

mântuim sufletele noastre și să dobândim Împărăția cerurilor? De altfel, Domnul a spus: „Și oricine a lăsat case sau frați, sau surori, sau tată, sau mamă, sau femeie, sau copii, sau țarine, pentru numele Meu, înmulțit va lua înapoi și va moșteni viața veșnică” (*Matei* 19, 29). După cum și Iov, robul lui Dumnezeu, lipsindu-se de toate cele vremelnice și răbdând cu bărbăție și cu îndelungă-răbdare orice ispită, s-a bucurat și de bunurile cele prezente și Împărăția a moștenit-o.

Veniți deci să mergem și noi pe urmele celor care s-au luptat în mod drept și să disprețuim toate lucrurile acestei vieți și să nu ne încărcăm pe noi înșine cu jugul preocupărilor celor nefolositoare și să cădem din pricina greutății păcatelor. Atunci când Domnul va veni, de ne va găsi că dormim (*Marcu* 13, 36) acel somn care duce la moarte (*Psalmi* 12, 4) și că vom fi nepăsători din pricina destrăbălării, a beției și a grijilor trupești (*Luca* 21, 34), ne va scoate afară din Împărăția cerurilor și noi vom plânge pentru zilele trândăviei, nepăsării și leneviei noastre și nu ne vor mai folosi absolut deloc plângerea și lacrimile, după cum nici tânguiriile, cum nici dacă am oferi mii de implorări, spunând: „Doamne, Doamne, deschide-ne nouă” (*Matei* 25, 11). Atunci nu va mai fi nimeni care să ne deschidă, ci, dimpotrivă, ne va mostra cu înfricoșare, spunând: „Nu știi de unde sunteți. Depărtați-vă de la mine toți lucrătorii nedreptății” (*Luca* 13, 27). De aceea toți sfinții au mers pe drumul cel strâmt, ca să se mântuiască de această osândă și să ajungă la viața cea veșnică.

De asemenea, bun este să povestim viața lui Moise și folositor este să imităm virtuțile lui. Acesta a încercat atât de multe primejdii și ispitiri, încât este cu neputință să le socotim. Atunci când el s-a născut, a fost aruncat în apă de către părinții lui (*Ieșirea* 2, 3). Aceasta l-a socotit fiu al ei, fiica împăratului, când l-a luat din apă (*Ieșirea* 2, 10). Atunci când a trecut perioada copilăriei și a ajuns la maturitate, el nu a dorit odihna cea vremelnică, nici slava cea trecătoare a egiptenilor, nici bogăția care nimicește și călăuzește spre nepăsare, ci de toate acestea s-a lipsit și a refuzat să se numească fiu al

ficei faraonului; urând împărăția și cinstirile, a preferat să îndure împreună cu poporul lui Dumnezeu decât să se bucure de viața cea păcătoasă și trecătoare (*Evrei 11, 24-25*). Însă după dobândirea unei atât de mari virtuți, ispitele și întristările l-au găsit, astfel încât, dacă cineva dorește să-l cerceteze pe el cu exactitate în ispite, va găsi că a îndurat întristări mai mult decât toți. Fiindcă atunci când a ajuns la maturitate și a dobândit râvna de Dumnezeu, deoarece se considera ca de un neam cu iudeii (*Ieșirea 2, 11*), și când a văzut pe unul dintre aceștia că este bătut de către un egiptean, l-a omorât pe acela și l-a salvat pe cel necăjit (*Ieșirea 2, 11*). Pentru aceasta, ei înșiși, care au primit o binefacere de la el, au hotărât să-l dea la moarte; când iudeii au început din nou să se certe între ei, Moise a dorit să îi liniștească; cel care însă era plin de nedreptate l-a batjocorit pe binefăcătorul său, [socotindu-l] ucigaș și spunându-i: „Nu cumva vrei să mă omori și pe mine, cum ai omorât ieri pe egipteanul acela?” (*Ieșirea 2, 14*).

Ce era oare mai dureros și mai sfâșietor decât aceasta? De aceea, cu toate că a fost crescut la curțile împărătești și avuse parte de înțelepciune și de libertate, el s-a făcut surghiunit și exilat, fiindcă nu dorea să aibă bogăția egiptenilor, nici odihna cea vremelnică a păcătoșilor (*Ieșirea 11, 25*). Pentru aceasta, și-a dorit să suporte necazuri în pustii și a primit cu mulțumire să devină păstor la un om idolatru, pe numele său Ietro (*Ieșirea 3, 1*); de vreme ce le-a lepădat pe toate și de vreme ce a urât odihna cea vremelnică, dorindu-și bunurile cele cerești, a postit neîncetat patruzeci de zile. Pentru aceasta deci s-a și învrednicit să vadă arătarea lui Dumnezeu și să vorbească gură către gură cu Dumnezeu și să primească Legea din mâna Domnului (*Ieșirea 34, 28; 33, 11, 23*), fiindcă a trăit toată viața sa în întristări. De altfel, ispitirile iudeilor erau mai rele decât cele ale egiptenilor, căci aceștia murmurau împotriva lui Dumnezeu, Care le-a făcut bine, și, cu toate că i-a hrănit cu mană, ei își aduceau aminte cu mult mai mult de mâncărurile egiptenilor (*Ieșirea 16, 2*). Altădată, fiindcă cinsteau idolii (*Ieșirea 32, 1*) și fiindcă s-au îndepărtat de Dumnezeu, „s-a îngărașat Israel și s-a făcut îndărătnic; îngărașatu-s-a, îngroșatu-s-a

și s-a umplut de grăsime; a părăsit pe Dumnezeu, Cel Care l-a făcut, și a disprețuit cetatea mântuirii sale” (*Deuteronomul* 32, 15).

Vedeți, fraților, ce a făcut îndestularea și cum i-a îndepărtat smin-teala de Dumnezeu și i-a pregătit să cinstească idolii? Însă toate acestea au pricinuit durere profundă și întristare lui Moise, fiindcă lucrătorul cel atât de fierbinte al lui Dumnezeu i-a văzut pe cei care își iubeau mai mult sufletul lor [decât pe Dumnezeu] că sunt fără de respect și că au înnebunit; că, desigur, după acele minuni înfri-coșătoare, după mersul lor prin mare, după ajutorul cel atât de mare și de binefăcător al lui Dumnezeu, se întorc cu râvnă la idolatrie și că-L socotesc pe Dumnezeu drept un idol turnat, din pricina nebu-niei și destrăbălării lor; fiindcă fericitul [Moise] s-a amărât pentru încălcarea legii de către ei și, îndemnat de râvna cea dumnezeiască, s-a mânia și a spart plăcile Legii (*Ieșirea* 32, 19) și le-a poruncit celor pe care îi iubea atât de mult să îiucidă pe ceilalți (*Ieșirea* 32, 27) și, continuând încă o perioadă de patruzeci de zile de post, a luat pentru a doua oară [tablele] Legii (*Ieșirea* 34, 28).

Ai văzut folosul sărăciei și al ispitirilor? Cum i-a făcut prieteni ai lui Dumnezeu pe cei care arată răbdare în fața acestora? Ce este mai de câștig decât aceasta și ce este mai slăvit decât această frumoasă izbândă? Faraonul era împărat și avea car de aur și tron poleit cu aur și purta cunună, dar s-a scufundat în Marea Roșie (*Ieșirea* 14, 28). Dimpotrivă, Moise cel sărac avea cu el numai un toiag și, prin acesta, a călăuzit poporul și a scos apă din piatră și a coborât mană din cer (*Ieșirea* 14, 16; 17, 6; 16, 4).

Trebuie deci să încercăm să imităm virtuțile lor și noi, cei care am luat haina cea îngerească și am lepădat lumea, ca să ne învrednicim să dobândim harul acestora și să dobândim dimpreună cu ei bunurile cele veșnice. Să imităm așadar răbdarea lor, îngăduința lor, nepăsarea lor față de cele pământești, smerenia lor, facerea de bine, pocă-ința, curăția, iubirea cea sinceră. Fiindcă atunci când Dumnezeu S-a mâniat pentru nelegiuirea iudeilor și a dorit să-i nimicească, a spus lui

Moise: „Lasă-Mă dar acum să Se aprindă mânia Mea asupra lor, să-i pierd și să fac din tine un popor mare!” (*Ieșirea* 32, 9-10). Acela însă, având o iubire mare și de neîntrecut, Îl ruga pe Dumnezeu și spunea: „Rogu-mă acum, de vrei să le ierți păcatul acesta, iartă-i; iar de nu, șterge-mă și pe mine din cartea Ta în care m-ai scris!” (*Ieșirea* 32, 32).

Vedeți, iubitorilor, mărima iubirii celei de neîntrecut; [Moise] a rugat să fie șterși din cartea cea dumnezeiască de dragul salvării și ajutorării iudeilor. Iubirea acestuia trebuie să o încercăm și noi, cei care dorim să ne mântuim și să ne desfătăm de bunurile cele veșnice. Fiindcă care are această iubire nu mai este stăpânit de patimile răutății și ale desfrânării, ci, dimpotrivă, trăind în mod curat și fără de cusur, va cuceri Împărăția cea cerească.

De altfel, în mod asemănător și alți profeți au moștenit viața veșnică prin numeroase întristări și ispitiri. Isus, fiul lui Navi, care a fost ucenicul lui Moise și a imitat virtuțile lui, s-a învrednicit de același har și, mai mult de atât, el s-a nevoit prin întristări și ispitiri, trecând peste o luptă după o altă luptă; însă cel mai mult decât aceste lupte l-au întristat fărădelegile poporului. Desigur, pe toate le-a îndurat pentru nădejdea bunurilor viitoare, pentru credință și pentru iubirea în Dumnezeu. După el, judecătorii și profeții care au urmat s-au luptat cu aceleași lupte și au îndurat aceleași întristări. Pentru aceasta au și fost fericiți de către Dumnezeu și au moștenit viața veșnică; fiindcă nu au dobândit nimic dintre lucrurile cele pământești, ci în întreaga lor viață au fost lipsiți și întristați, hoinărind prin pustii și răbdând orice întristare și tulburare. Despre aceștia, apostolul [Pavel] a spus: „Pentru aceștia lumea nu era vrednică” (*Evrei* 11, 38).

Cine este iarăși destoinic să povestească întristările și ispitele lui Samuel? Împotrivirile poporului atunci când s-au ridicat împotriva lui sau, mai bine spus, împotriva lui Dumnezeu și cereau un rege (*1 Regi* 8, 7)? Câte plângeri, câte întristări a încercat cel drept atunci când îl disprețuia? Încât Dumnezeu a ajuns să spună: „nu pe tine te-au lepădat, ci M-au lepădat pe Mine” (*1 Regi* 8, 7). Ce

întristare l-a cuprins atunci când regele, care a fost uns de el, a încălcat porunca lui Dumnezeu și i-a părut rău de regele filistenilor, cu toate că Dumnezeu a poruncit să-lucidă (*1 Regi 15, 3, 9*)? Câte lacrimi, câte întristări (*1 Regi 15, 35*)?

Și iarăși, câte nu a încercat regele și profetul David? Ce odihnă a avut el pe acest pământ? Cine și-a trăit viața pe pământ mai dureros și mai întristat decât el? Cine va putea să socotească primejdiile, întristările și plângerile lui? Numai cei care se ostenesc în mod corect după Scriptură și cercetează cartea psalmilor cu îngrijire, numai aceia cunosc că niciodată nu a lipsit plânsul de la cel drept, ci el își spăla așternutul patului său cu lacrimi (*Psalmi 6, 6*); iar în alt loc spune: „Făcutu-mi-s-au lacrimile mele pâine ziua și noaptea” (*Psalmi 41, 3*); și iarăși, uitând încă să și mănânce: „Căci am uitat să-mi mănânc pâinea mea și băutura mea cu plângere am amestecat-o” (*Psalmi 101, 5, 10*). De ce doresc să amintesc întristările pe care le-a scris în psalmii săi? Fiindcă, rugător fiind, el spunea: „Necazurile inimii mele s-au înmulțit; din nevoile mele scoate-mă” (*Psalmi 24, 17*). Desigur, spunea aceasta atunci când a primit binefacere de la Dumnezeu și, prin harul Său, s-a salvat de filistenii (*1 Regi 23, 4-5*); atunci când Saul nu înceta să-l urmărească și să ceară să-l omoare (*2 Regi 23, 7*), cu toate că nu-i făcuse niciun rău acestuia, ci numai din cauza faptului că era stăpânit de o invidie înspăimântătoare. Ce a făcut iarăși atunci când Șimei îl blestema și arunca cu pietre și cu praf în el (*2 Regi 16, 5-13*)? Și, desigur, atunci când fiul său, [Abesalom], a plecat de la el și l-a urmărit și era preocupat să-l omoare? Ce a făcut, iarăși, atunci când a văzut cea îndrăzneală necugetată și când a văzut cum Abesalom, stăpânit de cea mânia, a intrat în cortul femeilor tatălui său (*1 Regi 16, 22*), rușinându-l? Câte întristări și dureri profunde nu sunt acestea? Însă pe toate acestea le-a suportat pentru viața veșnică. Spunea, deci, el: „Așteptând am așteptat pe Domnul și S-a plecat spre mine” (*Psalmi 39, 1*). Pentru aceasta, a fost slăvit mai mult decât toți oamenii, fiind numit tată al lui Hristos, prin zămislirea cea după trup din Sfânta Fecioară,

atunci când deci S-a întrupat. El s-a făcut moștenitor al Împărăției cerurilor, trăindu-și toată viața lui în întristări.

Și despre viețuirea fericitului Ilie cine poate să povestească? Fiindcă acesta așa a trăit pe pământ, astfel încât să fie considerat, mai înainte de mutarea lui (*4 Regi 2, 11*), că trăiește în ceruri și se vede cu îngerii cei fără de trup; cel care pe pământ nu a primit nimic cu desăvârșire; cel care era învelit numai cu piele de oaie și pe cei care purtau steme și haine împărătești îi înfricoșa nu din pricina trupului, ci din pricina puterii sărăciei și cumpătării, prin harul Duhului Celui Sfânt, dobândind viețuirea cea bună; cel care nimic nu avea, dar care stăpâna toate (*2 Corinteni 6, 10*); cel care a lepădat toată înțelepciunea vieții acesteia; cel care a despărțit râul prin porunca sa (*4 Regi 2, 8*); cel care a poruncit cerului să nu plouă pe pământ trei ani și șase luni (*3 Regi 17, 1; Iacov 5, 17*); cel care a lepădat toată slava cea deșartă a acestei vieți; cel care a stins flacăra păcatului prin răcorirea cumpătării; cel care niciodată nu a gândit nimic trupește; cel care le-a pricinuit vătămare profeților celor mincinoși (*3 Regi 18, 21*) și i-a junghiat pe preoții lui Baal (*3 Regi 18, 40*); cel care a poruncit să se coboare de trei ori foc din cer (*3 Regi 18, 34-38*) și i-a ars pe cei necredincioși și l-a osândit pe rege pentru greșeala sa; cel care avea o atât de mare îndrăzneală și curaj în cuvânt; cel care a legat norii.

Astfel, un atât de mare și de important profet nu a trăit pe pământ fără de întristări și ispitiri, ci, dimpotrivă, după arătarea unor astfel de mari minuni, de teama femeii, a devenit surghiunit și exilat și s-a silit să străbată drumul postirii patruzeci de zile (*3 Regi 19, 2-8*), dar nici așa nu a găsit ușurare, ci din nou o altă încercare l-a urmărit, moartea fiului văduvei (*3 Regi 17, 17*); fiindcă după fapta cea bună a filoxeniei sale, acea fericită femeie a văzut cum copilul ei moare și, în timp ce aștepta să ia binecuvântare de la profet, acesta a primit plângerea acesteia; fiindcă pe cel pe care-l aștepta să fie mângâiere în viața ei, pe acela l-a pierdut prin venirea profetului.

Câtă întristare a fost atunci pentru profet? Câtă neputință? Fiindcă femeia își căuta fiul ei, iar cel care a legat norii s-a tulburat din pricina ei, de vreme ce își căuta fiul ei (*3 Regi 17, 18*). Pentru aceasta, fiindcă era constrâns de aceasta, a suflat copilului gură către gură de șapte ori și, implorându-L multă vreme pe Dumnezeu, a dat copilul celei care l-a născut, de vreme ce l-a înviat din morți (*3 Regi 17, 21-23*)². El avea drept ajutor în lucrarea sa postul și sărăcia.

Ați văzut, fraților, puterea sărăciei și a cumpătării; cum moartea s-a desființat și viața a fost oferită copilului și din încercări și primejdii l-a salvat, iar carul cel de foc (*4 Regi 2, 11*) a fost pregătit ca să fie urcat la Stăpânul, fără să pătimească ceva din pricina focului? Și fiindcă viața lui s-a răcorit din pricina cumpătării, a fecioriei și a harului lui Dumnezeu, prin acestea și alte virtuți, în timp ce era încă în trup, trăi dimpreună cu îngerii cei fără de trup. Așa și noi să purtăm de grijă să avem bogăția cea bună, adică cumpătarea și sărăcia, ca să ne mutăm și noi de la viața cea stricăcioasă la viața cea veșnică și nestricăcioasă!

Profetul Ieremia s-a sfințit din pânțelele [maicii sale]; fiindcă Dumnezeu a spus acestuia: „Înainte de a te fi zămislit în pânțele te-am cunoscut și înainte de a ieși din pânțele te-am sfințit” (*Ieremia 1, 5*). Și acestuia i-a dat [Dumnezeu] puterea să dezrădăcineze și să vatăme și să nimicească [răul], dar și să zidească și să încolțească [binele] (*Ieremia 1, 10*). Vedeți că nici acesta nu și-a trăit viața aceasta fără de întristări și, desigur, nimeni nu și-a trăit viața în întristări și în plângeri mai mult decât el? Prin urmare, dacă ar trebui să învățăm, prin pocăință, să trăim plăcut înaintea lui Dumnezeu, datori suntem să purtăm în mintea noastră și să imităm viața aceluia; fiindcă cel fericit a dobândit multă smerenie și iubire față de Dumnezeu și de semenii.

² Se observă aici că Sfântul Efreim nu reflectă în mod exact textul vetero-testamentar, unde se amintește de trei suflări (17, 21).

Cine este însă cel vrednic să urce la mărimea virtuților și să le povestească pe acestea așa cum trebuie? Credința acestuia a biruit și firea cea umană; deoarece a lepădat toată slava cea lumească și smerenia Domnului – pe care El a arătat-o pentru noi, cei păcătoși, căci, deși era bogat, a devenit sărac pentru noi (2 Corinteni 8, 9) și, deși era Stăpânul tuturor și Dumnezeu, a considerat vrednic să primească chip de rob (Filipeni 2, 7) și Cel Care stătea pe heruvimi (Isaia 37, 16) și era slăvit neîncetat de orice putere îngerească a locuit cu oamenii (Baruh 3, 38) – pe această smerenie, prin profeție, Ieremia a propovăduit-o nouă, arătând-o nu numai prin cuvinte, ci și prin fapte. Fiindcă atunci când Dumnezeu i-a oferit lui darul profeției, el a spus: „Doamne, Dumnezeule, eu nu știu să vorbesc, pentru că sunt încă tânăr” (Ieremia 1, 6), considerându-se pe sine însuși nevrednic pentru demnitatea profetică, nu fiindcă fugea de silință, ci pentru că era neîncercat în smerenie. Pentru aceasta, atunci când a spus că „eu nu știu să vorbesc, pentru că sunt încă tânăr” (Ieremia 1, 6), Dumnezeu, pe de o parte, primind smerenia acestuia, iar pe de altă parte, înmulțindu-i râvna, i-a spus: „Să nu zici: Sunt încă tânăr; căci la câți te voi trimite, la toți vei merge” (Ieremia 1, 7). Și așa acel binecuvântat slujitor al lui Dumnezeu nu a trăit nici măcar o oră pe pământ fără de ispitiri și primejdii, ci avea în permanență întristări, văzându-i pe cei care iubeau atât de mult să încalce Legea și să se îndepărteze de Dumnezeu, Care i-a zidit, și zicându-i: „Nu mai proroci în numele Domnului” (Ieremia 11, 21). Cu toate că a suportat de la aceștia nenumărate întristări, era lipsit de ranchiună față de ei și nu a încetat să se roage și să ceară cu răbdare de la Dumnezeu mântuirea lor, astfel încât să ajungă Dumnezeu să-i spună lui: „Tu însă nu te ruga pentru acest popor și nu înălța rugăciune și cerere pentru dânșii” (Ieremia 7, 16).

Pe acest fericit, chiar dacă se ruga astfel pentru ei, l-au târât și l-au aruncat în prăpastie; și nu numai aceasta, ci l-au aruncat încă și în groapa cea plină cu mocirlă (Ieremia 45, 6), ca să-i aducă sfârșitul vieții lui. Pe toate le-a îndurat pentru nădejdea pe care o avea la Dumnezeu, fără ca vreodată să aibă odihnă în trupul său, fiindcă

nimic nu a dobândit el pe pământ. Dumnezeu a îngăduit să aibă un brâu de in, pe care mai apoi, constrâns fiind, l-a ascuns într-o scorbură de lângă râul Eufрат; iarăși, l-a scos mai apoi de acolo stricat, arătând nimicirea conducătorilor lui Israel (*Jeremia* 13, 1-10). La fel, a pus în jurul gâtului său lanțuri de lemn (*Jeremia* 34, 2) și s-a silit să îndure orice întristare pentru nădejdea bunurilor viitoare.

Ca să nu scriem multe cuvinte, de vreme ce nu putem spune nimic nevrednic despre sfinți, mă voi opri aici; fiindcă toți sfinții au fost încercați în luptele acestea, trăindu-și toată viața lor în ispitiri. Isaia, bineînțeles, a mers trei ani gol și desculț (*Isaia* 20, 2-3); acest mare propovăduitor al iconomiei Mântuitorului (*Isaia* 7, 14); cel care s-a învrednicit să-L vadă pe Stăpânul peste heruvimi (*Isaia* 6, 2; 37, 16); cel care a propovăduit nouă iertarea păcatelor noastre prin intermediul trupului celui nemuritor al Stăpânului Hristos, spunând cu toată smerenia: „Vai mie, căci sunt pierdut! Sunt om cu buze spurcate și locuiesc în mijlocul unui popor cu buze necurate. Și pe Domnul Savaot L-am văzut cu ochii mei!” (*Isaia* 6, 5). Văzând deci Dumnezeu smerenia lui, i-a arătat puterea tainelor celor înfricoșătoare: „Atunci unul dintre serafimi a zburat spre mine, având în mâna sa un cărbune, pe care îl luase cu cleștele de pe jertfelnic. Și l-a apropiat de gura mea și a zis: «Iată s-a atins de buzele tale și va șterge toate păcatele tale și fărădelegile tale le va curăța»” (*Isaia* 6, 6-7).

Acest profet slăvit, care s-a învrednicit deci să vadă prveliștea cea de neînțeles, să vedem dacă în această lume a avut odihnă și dacă și-a trăit toată viața sa mai mult în primejdii și în ispitiri. Fiindcă cel care umbla gol și desculț (*Isaia* 20, 2-3) și a fost tăiat cu ferăstrăul (*Evrei* 11, 37) ce odihnă a avut în viața sa? Pe acestea deci le-a răbdat, ca să ajungă la viața cea fără de durere și liniștită, pe care el însuși a propovăduit-o pentru viața cea veșnică, unde va dispărea durerea, întristarea și suspinul (*Isaia* 51, 11). De vreme ce a răbdat aici cu râvnă pe cele cumplite și dureroase, a ajuns la viața cea fără de durere și întristare.

De altfel, ce ar putea să spună cineva despre cei care l-au urmat mai apoi pe acesta? Daniel, cu toate că postea și se ruga, nu a fost aruncat în groapa cu lei și, pentru aceste virtuți și pentru acele interpretări înfricoșătoare, nu a suferit el rele pentru mulțumirea care este păstrată în ceruri? Pentru aceasta, a și văzut judecare care va veni: „Am privit până când au fost așezate scaune și S-a așezat Cel vechi de zile; îmbrăcăminte Lui era albă ca zăpada, iar părul capului Său curat ca lâna; tronul Său, flăcări de foc; roțile lui, foc arzător. Un râu de foc se vărsa și ieșea din el; mii de mii Îi slujeau și miriade de miriade stăteau înaintea Lui! Judecătorul S-a așezat și cărțile au fost deschise” (*Daniel* 7, 9-10). Iar mai apoi a spus: „Am privit în vedenia de noapte și, iată, pe norii cerului venea cineva ca Fiul Omului și El a înaintat până la Cel vechi de zile și a fost dus în fața Lui. Și Lui I s-a dat stăpânirea, slava și împărăția, și toate popoarele, neamurile și limbile Îi slujeau Lui. Stăpânirea Lui este veșnică, stăpânire care nu va trece, iar Împărăția Lui nu va fi nimicită niciodată. Pentru aceasta, eu, Daniel, am fost tulburat cu duhul meu și vedeniile pe care le-am avut mă înspăimântau” (*Daniel* 7, 13-15). Acest [bărbat] atât de curat nu a trăit pe pământ fără ispitiri și fără întristări; iar noi așteptăm fără de silințe și fără suferințe împărăția și bunurile care sunt cuprinse în ea?

Cine ne va lăuda pe noi, cei care gândim acestea? Fiindcă dacă ar fi cu putință să dobândim împărăția fără de întristări și de ispite și fără răbdarea [spre dobândirea] altor virtuți, pentru care motiv Dumnezeu ar fi lăsat pe sfinți să îndure astfel de primejdii, de ispite și de greutate și să nu trăiască toți în desfătare și odihnă? Dacă gândim acestea și unii dintre cei necredincioși ne văd că ne aflăm într-o astfel de stare, vor spune: „Dumnezeul vostru i-a urât pe sfinți”. Dacă ar fi posibil să stăpânească în cer fără de întristări și de ispite, pentru care motiv i-a lăsat în atâtea nenorociri, greutate, primejdii și în ispitirile cele felurite?

O, pentru marea neînfricare! O, pentru marea disprețuire! O, pentru multa nebunie și împietrire! Fiindcă trebuie ca noi să plângem pentru împietrirea inimilor noastre și, fiindcă atât de mult ne-am îndepărtat

de nădejdea și răbdarea sfinților, dar și de a celor care trăiesc în mod drept, și adeseori îi învinuim pentru multa lor îngăduință și smerenie, pentru sărăcia lor și pentru alte virtuți și adeseori această bărbăție a răbdării o numim trândăvie și lașitate și o atribuim lenevirii. Ce vom face noi, cei care ne-am împletit pe noi înșine cu atâtea rele și care, potrivit cuvântului lui Solomon, nu vrem să arătăm nicio urmă de virtute a noastră, ci ne risipim viața în răutate (*Pildele lui Solomon* 5, 13)? Desigur sfinții, pentru Dumnezeu și pentru dobândirea bunurilor viitoare, au suportat atât de multe ispite și primejdii; noi însă, care zi de zi primim binefaceri de la Domnul, ne moleșim. Acestea se petrec cu noi fiindcă nu așteptăm acea Judecată înfricoșătoare și de nesuportat care va veni și care singură ne va arăta, la timpul ei, cum nu ne-am dorit desfătarea de bunurile cele veșnice, ci ne-am atașat de lucrurile cele pământești și nefolositoare ale vieții, care nu ne trebuie, ci, dimpotrivă, ne pricinuesc cea mai mare vătămare.

Să ne dezmeticim deci iubitorilor, și să ne nevoim [cât timp mai avem]! Așa s-au însuflețit cei trei tineri și nu au încetat să-L slăvească pe Dumnezeu, ci în vreme ce erau în foc se simțeau ca și cum s-ar fi găsit într-o casă de rugăciune, arătând astfel răsplata răbdării și mulțumind pe Dumnezeu, pentru Care au fost ei aruncați în foc și pentru Care au cântat imne (*Daniel* 3, 23). Vezi recunoștința sfinților! Vezi iubirea lor pentru Dumnezeu și răbdarea lor cea de diamant! Dar ce a făcut Stăpânul? I-a scos pe cei trei tineri, care au fost dați focului, care arde și pietrele, și fierul și orice lucru, așa cum ies mirii din camera de nuntă; fiindcă nu i-a cuprins pe ei duhoarea cea grea a focului (*Daniel* 3, 27), căci apă a vărsat [Domnul] pe părul capului lor. Toate acestea au fost oferite lor de cumpătare și de sărăcie; fiindcă prin cumpătare s-au biruit aprinderile firii omenești mai înainte de arderea Babilonului și s-a stins flacăra păcatului care se aprinde din pricina poftelor trupești; având sărăcia, și-au făcut drept casă a lor Împărăția cea cerească; aici s-au închinat Împăratului, iar acolo au dobândit viața veșnică. Să venim și noi deci iubitorilor, să râvnim virtuțile lor și să mergem pe drumul lor, ca să ajungem la odihna lor.

Dar ce pot să spun despre sfinții care s-au luptat în Vechiul Testament, despre care apostolul [Pavel] a oferit mărturie, spunând: „Pentru aceștia, lumea nu era vrednică” (*Evrei 11, 28*). Aceasta nu fiindcă au dobândit mari averi și au trăit în desfătări și au aflat odihnă în viața de față, ci fiindcă au hoinărit, purtând piei de oi și piei de capre, și au trăit în lipsuri, au încercat întristări și au mers de colo-colo (*Evrei 11, 37-38*). Pentru aceasta, așa cum este cunoscut, au învins regi și au reușit înfăptuirea celor făgăduite ale lui Dumnezeu (*Evrei 11, 33*).

Vedeți, fraților, că nimeni dintre sfinți nu și-a petrecut aici viața fără de ispitiri și fără de întristări. Cum deci noi vom dobândi măcar o parte dintre cele dobândite de ei fără să îndurăm ceva anume, ci trăind în nebunie și în desfătarea acestei vieți? Fiindcă [Dumnezeu] nu a făgăduit nouă că ne va da aici odihna și Împărăția Lui; căci viața aceasta a oferit-o Dumnezeu nouă ca un loc de asceză, de încercări și de antrenare, după cum neînfricatul Iov a spus: „viața oamenilor pe pământ este vreme de încercare” (*Iov 7, 1*).

Să nu fim deci nemulțumiți pentru cele neplăcute sau pentru cele triste care ni se întâmplă nouă, ci, dimpotrivă, să ne bucurăm mai mult, fiindcă mergem pe drumul sfinților; și, desigur, Domnul nostru Iisus Hristos, Călăuzitorul vieții noastre, prin patimi a adus dincolo de toate întreaga lucrare mântuitoare a întrupării Sale; fiindcă a luat chip de rob (*Filipeni 2, 7*), chiar dacă era Stăpânul tuturor, și chiar dacă era bogat, a devenit sărac (*2 Corinteni, 8, 9*), suferind din pricina foamei și a setei, a osteneții și a drumului pe jos (*Matei 21, 18; Ioan 19, 28; 4, 6*), iar Ziditorul și Domnul tuturor nu avea unde să-și plece capul Său (*Matei 8, 20*); Cel de Care se înfricoșează întreaga creație a cerurilor și a celor pământești și a celor de dedesubt a primit să-și prelungească postul patruzeci de zile și patruzeci de nopți, tulburat fiind apoi de diavol (Domnul a dat nouă puterea să călcăm deasupra lui (*Luca 10, 19*) și așa ajungând să fie ispitit de dânsul (*Matei 4, 1-2*).

Oare avea nevoie de post Cel nepătimitor? Trebuia să sufere silințe Cel Care îi odihnește pe cei osteniți (*Matei* 11, 28)? Pentru care motiv deci a însetat Izvorul cel îmbelșugat (*Jeremia* 2, 13; *Ioan* 7, 37), Cel Care a prefăcut apa în vin (*Ioan* 2, 7-9), Cel Care face să curgă izvoare de apă vie din inimă celor care cred în El (*Ioan* 7, 38), dacă nu cumva doar pentru că dorea să ne arate nouă modelul și chipul modului de viață plăcut [înaintea Domnului], astfel încât, purtându-ne potrivit acestui mod, să ne mântuim din cursele diavolului și să găsim Împărăția Sa cea veșnică? Pentru aceasta a și pățimit, lăsându-Se să fie insultat, batjocorit, umilit, palmuit, biciuit, purtând cunună de spini, punându-I-se în mâinile Sale trestie, îmbrăcat fiind în hlamidă roșie, primind palmuiri, primind a pătimi orice fel de batjocorire și luare în derâdere, răstignit fiind, adăpat fiind cu oțet și cu fiere (*Matei* 26, 67-68; 27, 26-31, 34, 48; *Marcu* 14, 65; 15, 15-20, 36; *Luca* 22, 63-65; 23, 22, 33, 36; *Ioan* 19, 18, 29), împuns fiind cu sulița în coastă (*Ioan* 19, 34) și socotit fiind între cei nelegiuiți (*Marcu* 15, 27-28). Pe toate acestea le-a îndurat Domnul de dragul nostru și Cel milostiv le-a suportat pentru mântuirea noastră. Cum deci vom răspunde Domnului, Care ne-a arătat nouă, păcătoșilor, o atât de mare iubire? Fiindcă nici răsplată nu cere de la noi, ci dorește numai să arătăm râvnă pentru mântuirea noastră.

Așa și apostolii, urmând povățuirile Mântuitorului, au răbdat orice întristare și tulburare, alungați fiind, urmăriți, constrânși, batjocoriți, istoviți, umblând în permanență din loc în loc, fără să fi avut nicio odihnă, ci având în permanență moartea înaintea ochilor lor și așteptând-o în orice oră. Și mai mult decât acestea, prin postiri, privegheri, prin foame și sărăcie, prin silințe și primejdii și prin mersul pe jos, și-au supus și și-au folosit trupul lor ca niște robi (*1 Corinteni* 9, 27), ca să dobândească și ei înșiși, și noi viața cea veșnică. Fiindcă Dumnezeu arată că nu există odihnă pe pământ pentru cei care doresc să se mântuiască, căci nici răsplata nu se dă fără de silință, ci fiecare dintre noi își va lua răsplata potrivit silinței sale (*1 Corinteni* 3, 8).

Urmându-i, desigur, pe aceștia și pe mucenicii cei biruitori și următori în diferite ispitiri și arși fiind prin chinuri, precum aurul este în foc, au fost încununați cu cununa nestrăcaciunii, fiindcă au fost biciuiți, bătuți, chinuiți fără de milă prin lovituri; legați și aruncați în închisori, aruncați fiind de conducători și de împărați spre fâlcile animalelor sălbatice și spre focul cel puternic și nesățios; aruncați fiind în șuvoaiele apelor și scufundați în larg; trași fiind pe roți și zdrobindu-li-se oasele și toate părțile lor. Pe toate acestea le-au biruit sfinții nu prin puterea trupului, fiindcă aveau acest trup stricacios, pe care-l avem și noi, ci, luând puterea din nădejdea bunurilor viitoare, au îndurat toate cu bărbăție, fără să fie preocupați de grijile trupurilor, fără să se trândăvească din pricina lingușirilor, fără să fie înșelați de către slava cea vremelnică și de bogăția cea trecătoare, ci, dimpotrivă, având fără de șovăială nădejdea lor în Domnul, au biruit orice capcană a diavolului și, arătându-se mărturisitori ai Domnului, mărturisind mărturia cea bună înaintea oamenilor.

Așa și noi, iubitorilor, chiar dacă nu este timpul muceniei, să devenim mărturisitori prin conștiința noastră, împotriviți ai diavolului prin smerenie, răbdare și prin iubirea față de Dumnezeu și de semen și purtându-ne cu iubire între noi de dragul lui Dumnezeu, împlinind porunca Mântuitorului, Care a spus: „Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să și-l pună pentru prietenii săi” (*Ioan 15, 13*).

Dacă ni se poruncește deci să ne jertfim viața unul pentru celălalt (*1 Ioan 3, 16*), cu cât mai mult avem obligație să arătăm ascultare și supunere unul față de altul, ca să devenim imitatori ai Domnului, Care mai întâi a arătat ascultare prin cuvânt și lucrare, făcându-Se ascultător Tatălui Său până la moarte și, desigur, moartea pe cruce (*Filipeni 2, 8*)? În mod asemănător și-a dat și viața Lui din pricina iubirii Sale de oameni și aceasta, cu toate că noi nu eram prietenii Săi, ci, dimpotrivă eram dușmanii Lui. Cu toate că noi eram vrăjmașii [Lui] pentru greșelile și poftetele [noastre], prin moartea Lui

ne-a împăcat cu Tatăl (*Romani 5, 10*), ștergând zăpădul care era scris împotriva noastră (*Coloseni 2, 14*).

Noi însă, cu toate că trebuie să-L urmăm cu atenție și cu toate că ni s-a poruncit să păstrăm poruncile Lui, nu le ținem. De altfel, El Însuși a făptuit mai întâi și apoi a învățat; noi însă nu arătăm unul față de altul nici măcar o ascultare foarte mică, ci, dimpotrivă, ne-am înrobocat cu toții prin neascultare și contradicții. Ne-am făcut neascultători nu numai față de oricine, ci și față de Însuși Hristos, Stăpânul. Fiindcă atunci când răspundem părinților noștri, care ne-au oferit povățuirile cele mântuitoare și care sunt râvnitori să-și jertfească viața lor pentru noi, nu răspundem oare lui Hristos, Care a spus că „cel care vă ascultă pe voi pe Mine Mă ascultă și cel care se leapădă de voi se leapădă de Mine” (*Luca 10, 16*)? Așadar, lepădându-L pe Cel Care ne-a creat, cum ne va face vrednici pentru Împărăția Lui și, mai mult, cum nu ne va osândi și ne va disprețui, fiindcă am încălcat poruncile Lui? Nu avem înaintea ochilor noștri nici primejdia adusă de neascultare, cum nici nu cunoaștem câștigul ascultării, fiindcă, pe de o parte, neascultarea călăuzește spre moarte, iar pe de altă parte, ascultare pricinuieste viața veșnică.

Să ne luptăm deci iubiților, prin această bună ascultare și supunere, ca să moștenim viața cea veșnică și să nu ne facem pe noi înșine vinovați pentru moartea neascultării și a neorânduiei! Având, desigur, frică de Domnul, să ne supunem povățuirilor apostolului [Pavel], după cum spune: „Supuneți-vă unul altuia, întru frica lui Hristos” (*Efesenii 5, 21*), „silindu-vă să păziți unitatea Duhului, întru legătura păcii” (*Efesenii 4, 3*). Fiindcă pacea este moartea morții, este plângerea diavolului, este nimicirea demonilor. Pe aceasta deci să o căutăm și să o dobândim, fiindcă ea este Hristos, precum spune apostolul [Pavel]: „Căci El este pacea noastră, El, Care a făcut din cele două una, surpând peretele din mijloc al despărțiturii; și, venind, a bine-vestit pace vouă, celor de departe și celor de aproape” (*Efesenii 2, 14, 17*).

Pe această pace deci să ne îngrijim să o păstrăm, iubiților; și împotriva vrăjmașului, adică a diavolului, să ne împotrivim și să ne luptăm [cu el], luând în mâinile noastre armele cele puternice ale cumpătării noastre, așadar, mai înainte de toate, credința cea dreaptă, nădejdea pentru bunurile cele viitoare și iubirea cea sinceră! Cu aceste trei arme duhovnicești biruim cele trei uneltiri viclene, adică uitarea, necunoașterea și trândăvia; fiindcă acestea sunt născocirile sale viclene și șirete. Prin aceste trei lucrări ale sale, el aruncă în nepăsare neamul omenesc și, desigur, pe cei care se încredințază povățuirilor sale viclene; fiindcă aceste trei capcane ale sale sunt mai înfricoșătoare decât toate născocirile sale, căci sunt mai viclene și pătrund în noi fără să fie simțite, având drept rezultat să ne facă să nu simțim că ne fac rău, cu toate că ele sunt rele. Și, după cum în exemplul presupus că dacă cineva întâlnește un leu sau un urs, care sunt, desigur, animalele fioroase, se teme de acestea, fiindcă sunt foarte mari și puternice, sau cu orice alt animal; dacă pășește pe un șarpe, pe un cuib de viespi sau pe un scorpion, găsește aceeași moarte din pricina lucrării otrăvii animalului fioros, ca și cum s-ar fi întâlnit cu mult mai multe animale sălbatice; tot așa și cei care sunt robii bețiilor și poftei pântecelui, desfrânării și altor patimi, care sunt foarte mari și viclene, găsesc moartea sufletului. În același chip și cel care s-a supus uitării sau neștiinței sau a fost biruit de către trândăvie. În acestea deci, care ni se par că sunt foarte mici, va ajunge să cunoască că a păcătuit și că s-a făcut rob ai aceluiași patimi și că se găsește în moartea sufletului, după cum sunt și cei care se găsesc în moartea trupului. Fiindcă uitarea înșală sufletul nostru și nu ne lasă să ne amintim poruncile lui Dumnezeu, ci, dimpotrivă, punând înaintea noastră răutatea, așa ne călăuzește departe de Dumnezeu. De asemenea, necunoașterea, smulgând mintea noastră din iubirea lui Dumnezeu, nu permite ca nădejdea noastră să privească spre cele bune, ci, fiindcă ne-am legat de lucrurile cele pământești și vremelnice, nu mai credem în poruncile Lui. În același fel, lăsându-ne să cădem în trândăvie, nu ne lasă să ne ridicăm privirea noastră spre

vederea lucrurilor duhovnicești, ci ne coboară, fără să o simțim, în iad, și ne constrânge să mergem pe calea cea largă a nesimțirii. Pentru aceasta, iubitorilor, pentru ca să nu ne biruiască prin acestea și să ne ducă în iad, să ne împotrivim, rămânând statornici în credință și așa, rușinat fiind, va fugi departe de la noi șarpele cel viclean (*1 Petru* 5, 9; *Iacov* 4, 7). De altfel, nimic nu poate să-l doboare mai mult pe acesta și nimic nu-l biruiește decât numai supunerea, ascultarea, smerenia și iubirea cea sinceră. Acestea sunt, așa cum am spus mai sus, săgețile inimii; fiindcă se conformează cu toate virtuțile, adică cu postirile, privegherile, sărăcia. Dacă tu vorbești despre post, acela nu mănâncă deloc; cât privește cele despre priveghere, acela rămâne cu desăvârșire fără de somn; dacă, iarăși, careva vorbește despre sărăcie, acela nu are absolut nimic.

Bineînțeles, bune sunt aceste virtuți și folositoare; înțelegând aici postul, privegherea și sărăcia. Dar conform cu acestea se face și diavolul cel preaviclean și uneltește înșelăciunea prin intermediul slavei deșarte, al înfumurării și al mândriei. Însă celor care se smeresc nu poate să le născocescă ceva, fiindcă nu poate să ia forma aceasta; fiindcă smerenia este îmbrăcămintea lui Hristos. Fiindcă vrăjmașul este mândru, el se îndepărtează de smerenie, deoarece vede în aceștia smerenia lui Hristos, Cel Care S-a smerit pe Sine Însuși, din pricina iubirii Sale de oameni, și a luat chiar chip de rob (*Filipeni* 2, 7-8). Căci diavolul, cel care era încă de la început ucigaș de oameni (*Ioan* 8, 44), din pricina mândriei a fost scos afară din Împărăția cerurilor și, prin intermediul ei, îi biruiește pe cei care se îngâmă.

În mod asemănător, nu poate niciodată să-i înșele pe cei supuși și pe cei ascultători, fiindcă vede în ei înșiși pe Stăpânul, după cum apostolul [Pavel] a spus: „S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, și încă moarte pe cruce” (*Filipeni* 2, 8). Căci diavolul, fiindcă a fost neascultător, nu L-a ascultat pe Dumnezeu și, drept urmare, a fost alungat departe de viața îngerilor; însă de cei care poartă ca îmbrăcămintă iubirea cea sinceră nu îndrăznește să

se apropie nicidecum. Fiindcă vede, și în aceștia, pe Dumnezeu cel iubitor de oameni, pe Cel Care naște și dăruiește iubirea, după cum se spune în Evanghelie: „Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (*Ioan 3, 16*). De cei care le poartă pe acestea drept îmbrăcăminte se teme și fuge departe de ei, fiindcă acesta este plin de ură și este el însuși cel care naște ura.

Să dobândim deci pe acestea pe care diavolul nu poate să le aibă, adică smerenia, ascultarea, supunerea și rădăcina care este sădită de la Dumnezeu, adică iubirea cea sinceră, ca arme, dimpreună cu celelalte virtuți, fiindcă smerenia, după cum s-a spus, este îmbrăcămintea lui Hristos! Cel care însă are smerenie devine el însuși asemănător cu Cel Care S-a smerit pe Sine, chip de rob luând (*Filipeni 2, 7-8*). Și iarăși, ascultarea și supunerea aduc aceiași slavă celor care le poartă drept îmbrăcăminte cu toată inima lor; fiindcă ascultarea reușește să respingă grija [de cele lumești]. În mod asemănător și cel ascultător, fiindcă este încredințat [realității] că ascultarea merge până la moarte, nu îndrăznește nimic altceva în afară de aceasta, ci, prin aceasta, așa cum am spus, demonstrează că este imitator al lui Hristos, Care a ascultat de Tatăl până la moarte (*Filipeni 2, 8*). Dar și iubirea este arma cea invincibilă împotriva diavolului, fiindcă iubirea, spune [Scriptura], este Dumnezeu și cel care este în iubire, așa cum s-a spus, rămâne în Dumnezeu (*1 Ioan 4, 16*). Nimic nu este mai de preț decât aceste virtuți, fiindcă în acestea se sprijină întreaga Lege și Profeții (*Matei 22, 40*).

Să ne luptăm deci iubiților, să ne îndeletnicim cu aceste lucrări și atunci vom birui toată puterea diavolului, disprețuind slava cea deșartă! În mod asemănător, să disprețuim și cinstirile, după cum ne învață apostolul [Pavel], spunând: „Prin armele dreptății, cele de-a dreapta și cele de-a stânga, prin slavă și necinste, prin defăimare și laudă; ca niște amăgitori, deși iubitori de adevăr” (*2 Corinteni 6, 7-8*). Aceștia au fost apostolii, disprețuind toată slava cea omenească

și considerând lucrurile lumii acesteia drept gunoaie (*Filipeni 3, 8*), nepreferând nimic altceva decât numai iubirea lui Dumnezeu, ci, dimpotrivă, fiind în același glas în faptele cele bune și având între ei pace și iubire, au nimicuit așa toate capcanele diavolului și au distrus toată răutatea lui. Fără să se înfricoșeze de mânia împăraților și a tiranilor, prin nădejde și iubire au disprețuit și au făcut să dispară cu desăvârșire toată mânia cea diavolească; având între ei iubire, au nimicuit toate luptele diavolului, răsturnând toată mânia idolilor, dărâmand toate nerușinările diavolești, rușinându-i pe filosofi, considerându-i neștiutori de carte, răsturnând hotărârile sinedriilor, întărind Biserica și zidind locul de jertfă, și arătându-ne nouă urcarea la cer și semănând mântuirea în întreaga lume. Pe toate acestea sfinții le-au izbutit nu prin puterea trupului, cum nici prin acțiunea armelor, ci prin iubirea față de Dumnezeu și de oameni și prin nădejdea și pacea pe care le aveau între ei, fiindcă nimic nu este mai presus decât iubirea și pacea.

Prin aceste virtuți deci s-au învrednicit să ia această atât de mare slavă și s-au arătat a fi prietenii și frații Domnului. Deoarece cândva a spus Domnul acestora: „Voi sunteți prietenii Mei, dacă faceți ceea ce vă poruncesc” (*Ioan 15, 14*). Iar după Înviere le-a spus femeilor [mironosițe]: „Duceți-vă și vestiți fraților Mei ca să meargă în Galileea și acolo Mă vor vedea” (*Matei 28, 10*). Pentru aceasta, și la învierea celor morți li s-au promis douăsprezece tronuri, iar Stăpânul lor a spus că vor sta aceștia ca judecători ai celor douăsprezece seminții ale lui Israel (*Matei 19, 28; Luca 22, 30*).

Să venim deci și noi, iubitorilor, să urmăm învățătura lor, să imităm virtuțile lor și statornicia credinței lor drepte, odihna și nădejdea pentru viața cea viitoare, iubirea cea sinceră și curată în Dumnezeu și în toți, smerenia și răbdarea lor, lipsa mâniei și liniștea, lipsa lăudăroșeniei și a slavei deșarte, atașamentul, milostivirea și răbdarea lor, înfăptuirea și liniștea, lipsa zgârceniei și cumpătarea, râvna și zelul lor pentru virtuți, ascultarea și înțelepciunea lor, pregătirea lor pentru întristări și pentru primejdii și pentru ispitiri! De altfel,

dimpreună cu aceste virtuți la care ne-am referit, să ne referim și la iubire și la legătura ei (*Coloseni* 3, 14), astfel încât, prin toate aceste lucruri bune, să ne eliberăm de capcana, de înșelăciunea și greșeala diavolului și să ne îndepărtăm de gheenă, de viermele cel neadormit, de plângere, de scrâșnirea dinților și de întunericul cel din afară (*Matei* 5, 22; *Marcu* 9, 44, 46, 48; *Matei* 8, 12); să reușim deci să dobândim lumina cea veșnică și nestrăciuoasă, odihna și bucuria cea veșnică a Domnului nostru Iisus Hristos, Care a nimicit durerea, întristarea și suspinarea (*Isaia* 51, 11)! Acolo nu există diavolul care să ne lupte; acolo nu există posibilitatea să vadă cineva pe cel care neîndreptățește sau este neîndreptățit; acolo nu există moartea și nici dezastrul morții, ci bucurie și mulțumire veșnică.

Pe acestea deci să le dobândim; pe acestea să le dorim cu râvnă; pe acestea să ne luptăm ca să le dobândim prin purtarea noastră în lume. Să alergăm să ne luptăm cât încă este ziua; mai înainte de a cădea noaptea cea fără de sfârșit. Mai înainte de a se închide ușa să aprindem candelile sufletelor noastre prin purificarea morală pe care o aduce curățarea, ca să intrăm fericiți, dimpreună cu Mirele cel dumnezeiesc și fără de moarte, în camera Sa cea cerească și de nuntă. Chipul sfințeniei, pe care [Domnul] ni l-a încredințat, să-l păstrăm curat, ca să vadă Stăpânul că am păstrat darul Său curat și fără de pată; și să auzim acel glas fericit al Stăpânului: „Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți Împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii” (*Matei* 25, 34). Și cuvântul: „Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău” (*Matei* 25, 21). În numele Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia Îi aparține slava și puterea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Traducere din limba greacă veche și referințe scripturistice
de Lect. Dr. Alexandru PRELIPCEAN